

Antropologija SZ i NZ
Iz3101 (ISVU: 95662), ECTS 3
amdg.ffrz.hr → nastava

Kriza u **Svetom pismu**

Ljudski krik u biblijskoj povijesti

Abelova krv (Post 4)

Prevareni brat Ezav (Post 27)

Spasenje na Crvenom moru (Izl 14)

Socijalni reformator Nehemija (Neh 5)

Krist hrani gladne

Antropologija SZ i NZ

ISVU: 201283, IZ2019, ECTS 3

Antropologija Staroga i Novoga zavjeta

**Izborni predmet iz Kršćanske antropologije
352. ak. g. 2020./2021.**

ponedjeljkom od 12:15, FFRZ

amdg.ffrz.hr → nastava → FFRZ

“Video-udžbenik”

N. Bilić, *Biblijska antropologija* (EPUB)

Mučenički vapaj u Ps 22

- *Opkoljen: 22,17*
- **Rulje me zločinačke okružile (KS)
okružuje me rulja zlikovaca (Š.)**
- **Crv (v7) nasuprot v13.17.14**
- **Bikovima, psima, lavovima**
 - *Psihofizičke muke v15.16.18:*
- **Srce se topi (v15)**
- **Sasušena snaga (KS: “grlo” v16)**
- **Kosti se mogu prebrojati (v18)**
 - *Bližnji (v19):*
- **Kockari krađu odjeću**

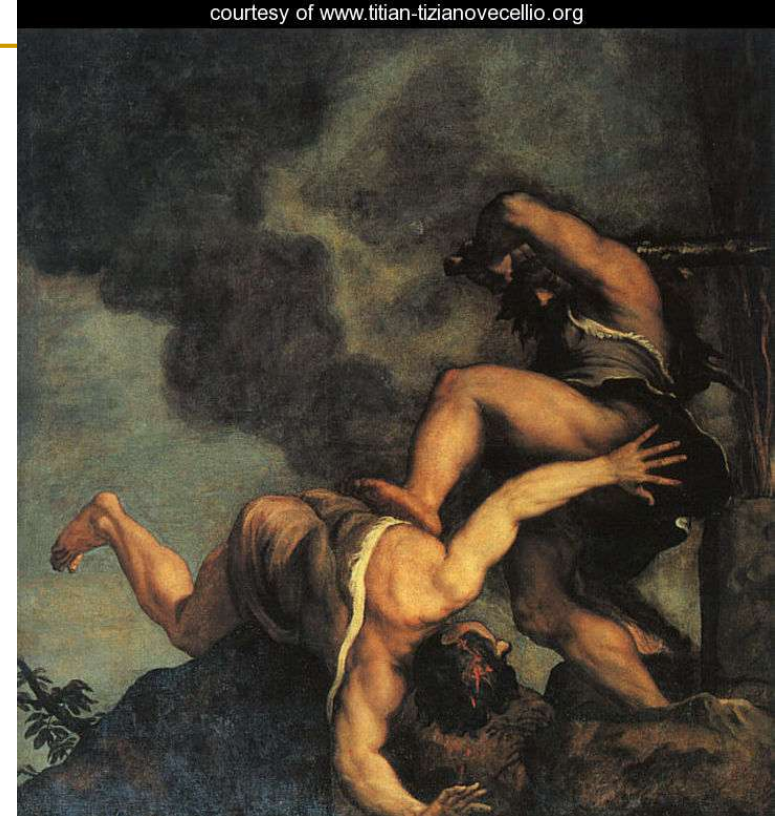
Daleki Bog

- *Teološka ostavljenost u Ps 22,2:*
- **Bože moj, zašto si me ostavio**
 - Izriče muku pred Bogom
 - *Čiji Bog?*
- **“moj Bog” – Savez**
 - *Uzrok blizine smrti u v16:*
- **“Ti” = Bog**
 - *Hrabra, bitna molitva u v12.20:*
- **Ne budi daleko (⇔ daleko si! v2)**
 - *Preokret u v22 (v. Šarić):*
- **“uslišio si me” HB (KS: LXX, Vg – “moja jadna duša”)**

Krik boli

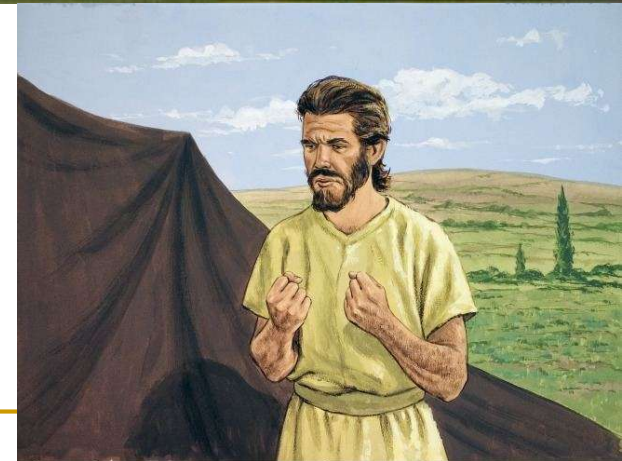
- ❑ Prolivena Abelova krv u Post 4,10:
- **Viče k Bogu צעק *šā‘aq* – zdvojan vapaj, tjeskoban krik**
- ❑ Upozorenje unaprijed u Post 2,17:
- **“Sigurno ćeš umrijeti!”**
- ❑ Kajin prema Bogu u 4,3:
- **Prvi prinos Bogu u Bibliji**
- ❑ Upit i pouka u 4,6s:
- **“Čemu si uskipio?”(4,6);**
- **“Možeš se oprijeti” (v7)**
- ❑ Tko kome govori?
- **Bog Kajinu**

- ❑ Uvod u v7: “Zar ne?”; Š.: “Nije li (ovako)”?
- **κρίσις – *krisis***
 - ❑ Što s ljutnjom u v8?
- **Ljutnju na Boga svaljuje na brata**

Prevareni brat Ezav

- **Snažno je *kriknuo krikom* velikim i gorkim (צעקה *ṣā‘aq* Post 27,34 usp. 4,10)**
 - **Što je prije poduzeo? (Post 27,31)**
- **Donio obrok ocu i zatražio blagoslov**
 - **Rezultat prijevare u 27,41, javljen u v43**
- **“Ubit ću Jakova, brata svoga” (v41)**
 - **Rebeka potvrđuje (v43)**
 - **“Ubiti” הרג (*hārag* 4,8.14; 27,41.43)**
- **Jakov susreće Boga nakon krize u obitelji → 28,13**
- **“Ja sam יהוה” – u snu (28,13)**

Krik naroda

- *Kriza u Izl 3,7.9:*
- Božji govor Mojsiju
- **Krik zbog tlačitelja (צַעַק 3,7)**
 - Bog čuje, vidi jad, poznaje boli
- **Krik sinova Izraelovih došao preda me (צַעַק 3,9)**
 - Krik jakim glasom (βοάω, φωνή μεγάλη) u Mt 27,46; Mk 15,34:
- **Isus: Zašto si me ostavio? (Ps 22)**

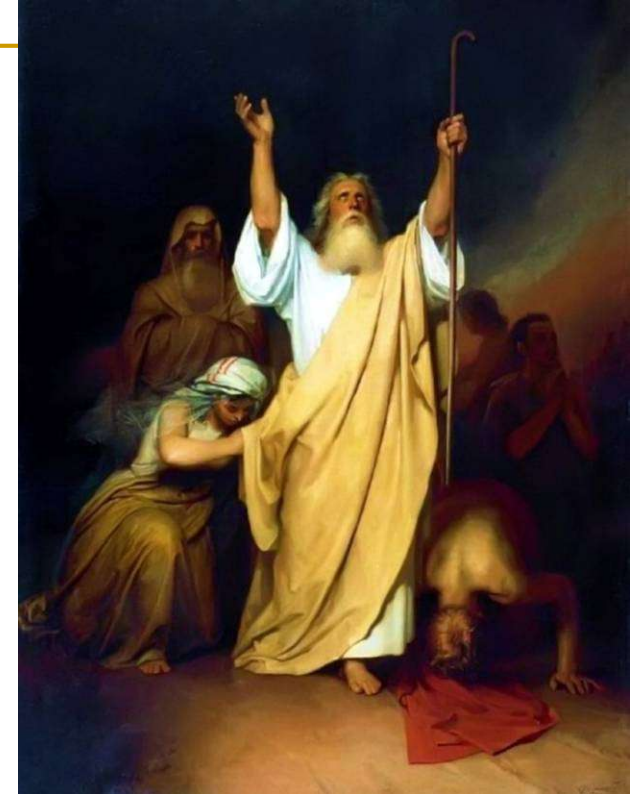
Spas na Crvenom moru

- *Kriza u Izl 14,10:*
- **More i progonitelji**
 - *Reakcija zajednice u 14,10.11s:*
- **Velik strah (ירא), krik (צעק 10)**
 - *Izopačenje u 11s:*
- **Napad na Mojsija (11s)**
 - **Oslobođenje iz Egipta:**
 - **Egipat nema grobnih mjesta?**
 - Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
 - **Bolje robovanje u Egiptu (12)**
 - ← **Kajinovsko lutanje**

Precizna pedagogija

- *Voditelj Mojsije u Izl 14,13:*
- “Ne bojte se!” (ירא) 14,13
- korijen problema iz v10 (ירא)
 - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana...
 - → “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- ישע *jāša‘ spasiti* – usred voda u 14,13.30; 15,2:
 - Mojsijevo iskustvo u Izl 2
- “Gledajte *spasenje!*” (HB ישע 14,13)

- יהוה je *spasio* Izraela (v30 ישע)
– KS i Š.: “izbavi”
- “Postao mi je *spasenje*” (ישע 15,2)
– KS: “izbavitelj”, Š. “spasitelj”

Otkriti uzroke

- Čiji krik צעק u Izl 14,15?
- “Što vičeš k meni!”
 - Mojsije Bogu (HB, LXX, Vg i Šarić, usp. narod צעק v10)
- Uzrok nevolje:
 - Zašto su uz more (usp. v2.9)?
 - Zašto progonjeni (usp. 4.8.17)?
- Božja zapovijed iz 14,2 točno izvršena u v9
- Bog najavljuje (4.17) i izvršava “otvrdnuće” srca (8) – faraonu (4); Egiptu (17)

Svrha krize

- *Božja nakana u Izl 14,4.18:*
- **“Egipat će spoznati: ja sam יהוה” (Izl 14,4.18 → 25)**
- **Mojsije: “יהוה će se boriti za vas” (14)**
 - Usp. ime “Izrael”
- **Egipat: “יהוה se bori za njih” (25)**
 - → Božja najava i ostvarenje
 - *Cilj u Izl 14,31?*
- **Vjera, stjecanje pouzdanja – u koga, tko? (v31)**
- **U Boga i u Mojsija – cijeli narod**
 - **“Ja ću biti s tobom” (3,12) – Mojsijev autoritet**
 - **“Ako mi ne povjeruju...” (4,1)**

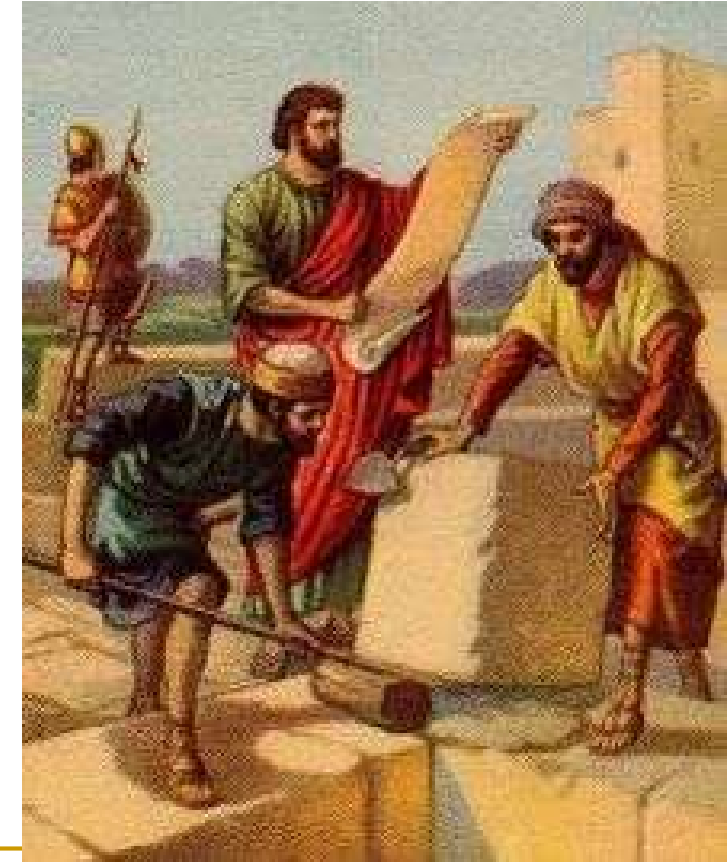
Nehemija

**Nadvladava krizu u zajednici
(Neh 5)**

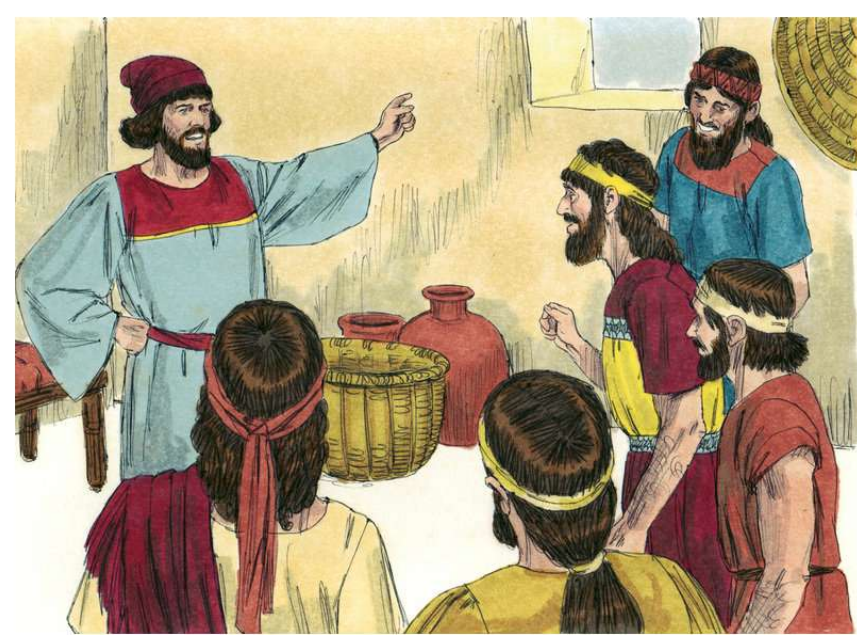
Nehemijina duhovna obnova

- **Krik (צַעַק *šā‘aq*) naroda u Neh 5,1:**
 - “velika vika” (KS), “teške optužbe” (Š.)
 - Ne zbog izgradnje i obrane (do Neh 4)
- ***Postupak voditelja:***
- **Informiranje (Neh 5,2-5)**
 - Hrana za brojnu djecu (2; LXX: zalažemo djecu)
 - Polja i vinogradi u zalog za hranu (3)
 - I za porez (4)
 - djeca – robovi “našoj braći” (5)
 - *Emocija u Neh 5,6?*
- **Ljutnja – “uskipio, uzavreo”**
 - obično problem, kao kod Kajina

Odlučan vođa

- Krisis (Neh 5,7):
- “u sebi promislio” (KS), “odlučih” (Š.)
- = moje se srce *zakraljilo* nada mnom (מַלַּךְ *mālak*, ni.)
 - Postupak voditelja (Neh 5,7s):
 - A) prosudba i prijekor vlastele u v7:
- “Lihvarite”
- B) Velik zbor, narodna skupština – “demokracija”, Crkva (קְהִלָּה *q^ehillâ*) v7
 - C) Izravna optužba, sučeljenje s činjenicama u v8:
- “prodajete svoju braću”

Uspješna metoda

- *Temelj (Neh 5,9):*
- **Strah Božji**
 - *Nehemija primjer (15):*
- **Ja drukčije – zbog straha Božjega**
 - *Nehemijin postupak u 5,10.14.16s:*
- **Otpustio dugove (10)**
- **Odriče se namjesničke plaće (14)**
- **Sam radi (16)**
- **Hrani radnike (17)**

- *Zahtjev u (Neh 5,11):*
- **“Vratite!”**
 - *Rezultat u 12s:*
- **Spremnost: “Vratit ćemo”**
- **Prisega pred svećenicima**
- **Djelo: izvršenje (13)**

Isus hrani mnoštvo

**Kristov milosrdni odgovor
na ljudsku krizu**

Mt 14,15-21

Velika ljudska glad

- *Koliko hrane, koliko ljudi u Mt 14,17.19.21?*
- **5 kruhova, 2 ribe – 5000 muškaraca**
 - *Koliko hrane, koliko ljudi u Mt 15,34.36.38?*
- **7 kruhova, ribe – 4000 muškaraca**
 - *Rezultati u Mt 14,20; 15,37:*
- **a) Sitost + b) 12 košara,**
7 košara ulomaka → novo obilje
- **12 plemena, 7 dana stvaranja**
- **Za cijeli Božji narod**

Kristova metoda

- Isus prihvaća oskudan dar (Mt 14,18; Mk 6,38; Lk 9,13)
 - Dječak, “mali” (Iv 6,9)
- gleda u nebo (Mt 14,19; Mk 6,41; Lk 9,16)
- Uzima, ZAHVALIVŠI, lomi
 - = na Posljednjoj večeri (1 Kor 11,23s)
- εὐχαριστήσας [*eucharistesas*] → Euharistija
 - Mt 15,36; 26,27; Mk 8,6; 14,23; Lk 22,17.19; Iv 6,11
- Znak u Emausu (Lk 24,30)

Povjerenje učenika

- Uočavaju glad, nude rješenje:
 - “Otpusti ih” (Mt 14,15; Mk 6,36...)
 - Isus nalaže (Mt 14,16; Mk 6,37...):
 - “Dajte im vi!”
 - Tko daje hranu mnoštvu (Mt 14,19)?
 - Učenici
 - Učenici gladni,
Učitelj podsjeća (Mk 8,19s):
 - “Koliko je preostalo?”
-
- Sami odgovaraju (Mk 8,19s):
 - 12; 7 košara ulomaka
 - Sada 1 kruh za 12 apostola (Mk 8,14)